

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 grudnia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Marek Borkiewicz
Sędziowie:	SSA Katarzyna Wołoszczak del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)
Protokolant:	starszy inspektor sądowy Dorota Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 17 grudnia 2014 r. w Poznaniu

sprawy z odwołania (...) **Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital w P. im. prof. (...) Sp. z o.o.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w P.**

przy udziale zainteresowanej B. G.

o podstawę wymiaru składek

na skutek apelacji odwołującego (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej Szpital w P. im. prof. (...) Sp. z o.o.

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 13 grudnia 2013 r. sygn. akt VII U 5062/13

1. o d d a ł a apelację;
2. zasądza od odwołującej spółki na rzecz pozwanego kwotę 120 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Marek Borkiewicz	SSA Katarzyna Wołoszczak
--	----------------------	--------------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 lipca 2013 roku, nr (...), znak (...), adresowaną do (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. w P. i B. G., Zakład Ubezpieczeń Społecznych I, Oddział w P., działając na podstawie art.

83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 ze zm.) i art. 81 ust. 1, ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 roku Nr 164, poz. 1027 ze zm.) stwierdził, iż przychód osiągnięty przez **B. G.** z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: **(...) Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof.S. D.” spółka z o.o. z siedzibą w P. ul. (...)** stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, chorobowe i wypadkowe oraz ubezpieczenie zdrowotne, która wynosi:

Okres (mm/rrrr)	ubezpieczenia emerytalne i rentowe	ubezpieczenie chorobowe i wypadkowe	ubezpieczenie zdrowotne
08/2010	4 155,01zł	4 155,01zł	3 585,35zł
12/2010	4 566,61zł	4 566,61zł	3 931,89zł
08/2011	4 378,15zł	4 378,15zł	3 777,92zł
11/2011	4 582,00zł	4 582,00zł	3 953,81zł
08/2012	4 332,19zł	4 332,19zł	3 738,25zł
11/2012	3 983,64zł	3 983,64zł	3 805,72zł

Organ rentowy wskazał, że płatnik składek w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne nie uwzględnił przychodu osiągniętego przez B. G. z tytułu wypłaconych pracownikowi świadczeń finansowanych z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w łącznej kwocie 2.500,00zł. Pracodawca wypłacił zatrudnionym pracownikom świadczenia w postaci ekwiwalentu wakacyjnego oraz dodatku świątecznego z okazji Świąt Bożego Narodzenia w oparciu o kryteria inne niż socjalne, tj. kierując się średnim miesięcznym dochodem pracownika brutto uzyskanym w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiarem czasu pracy i stażem pracownika.

Organ rentowy podał, że B. G. otrzymała:

- w sierpniu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 220,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł,
- w sierpniu 2011r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w listopadzie 2011r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł,
- w sierpniu 2012 ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł i
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł.

Odwołanie od powyżej opisanej decyzji wywiódł płatnik składek, (...) Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof.S. D.” spółka z o. o. w P., zaskarżając ją w całości i zarzucając jej:

- naruszenie art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych, polegające na błędnej jego wykładni i uznaniu, iż odwołujący wydatkował środki zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w sposób niezgodny z ustawą,

- naruszenie art. 21 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, polegające na ich niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010 – 2012,

- naruszenie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia chorobowe i wypadkowe, świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 13 lipca 2006 roku o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych świadczeń pieniężnych wypłaconych ubezpieczonemu z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012,

- naruszenie art. 104 ust. 1 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, polegające na jego niewłaściwym zastosowaniu i w konsekwencji nałożeniu na odwołującego obowiązku uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na Fundusz Pracy świadczeń pieniężnych wypłaconych z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych w latach 2010-2012.

Na podstawie powyższych zarzutów płatnik składek wniósł o uznanie przez organ odwołania za słuszne i uchylenie na podstawie art. 477⁹ § 2 kpc zaskarżonej decyzji w całości, a następnie umorzenie postępowania.

W przypadku nadania sprawie dalszego biegu płatnik składek wniósł o:

- uwzględnienie odwołania i zmianę zaskarżonej decyzji przez sąd w ten sposób, iż odwołujący nie jest zobowiązany do uwzględnienia w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe, wypadkowe, chorobowe oraz ubezpieczenie zdrowotne ubezpieczonego wypłaconych mu w latach 2010-2012 z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych świadczeń pieniężnych,

- zasądzenie od organu na rzecz odwołującego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 360 zł.

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy nie wzywał B. G. do udziału w postępowaniu odrębnym postanowieniem, bowiem była ona już stroną postępowania administracyjnego przed organem rentowym i adresatem decyzji, stając się automatycznie stroną postępowania odwoławczego. Zainteresowana nie zajęła żadnego stanowiska.

Wyrokiem z dnia 13 grudnia 2013r. (sygn. akt VII U 5062/13) Sąd Okręgowy w Poznaniu, Wydział Ubezpieczeń Społecznych, oddalił odwołanie (pkt 1 wyroku) oraz zasądził od odwołującej się spółki na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w P., kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2 wyroku).

Podstawę powołanego rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne:

(...) Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. powstała w 2004 roku. Pierwsi pracownicy zostali zatrudnieni z dniem 20 lutego 2004 roku. Prowadząc działalność płatnik składek posługuje się numerem identyfikacji podatkowej (NIP) (...) zgodnie z decyzją Urzędu Skarbowego oraz numerem statystycznym (REGON) (...) zgodnie z zaświadczeniem Urzędu Statystycznego. Spółka została wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...).

Płatnik składek zgłaszał w 11/2012 do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego 539 osób. Średnia liczba pracowników w roku 2012 wyniosła 517 osób.

W (...) Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. tworzony jest Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych.

Zgodnie z § 3 Regulaminu Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w (...) Zakładzie Opieki Zdrowotnej „Szpital w P.” spółka z o.o., wprowadzonym z dniem 3 marca 2010 Zarządzeniem nr (...) Prezesa Zarządu z dnia 9 kwietnia 2010 roku, środki Funduszu przeznacza się na finansowanie (dofinansowanie):

- 1) dodatków świątecznych,
- 2) bonów towarowych świątecznych,
- 3) wypoczynku w dni wolne od pracy, organizowanego w formie turystyki grupowej (wycieczki, rajdy, spływy),
- 4) biletów wstępu na imprezy kulturalno-rozrywkowe oraz sportowe,
- 5) pomocy rzeczowej i finansowej w formie zapomogi rzeczowej i zapomogi pieniężnej bezzwrotnej, przyznawanej w szczególnych przypadkach losowych,
- 6) pożyczek zwrotnych na cele mieszkaniowe,
- 7) wypłaty świadczenia wakacyjnego raz w roku, dokonywanej po wykorzystaniu przez pracownika urlopu wypoczynkowego w wymiarze minimalnym 10 kolejnych dni roboczych.

Stosownie do § 4 Regulaminu osobami uprawnionymi do korzystania z ZFŚS są:

- 1) pracownicy jednostki zatrudnieni na podstawie umowy o pracę w pełnym i niepełnym wymiarze czasu pracy,
- 2) emeryci i renciści – byli pracownicy zakładu,
- 3) pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych.

Stosownie do § 5 świadczenia z ZFŚS mogą być przyznawane w pierwszej kolejności osobom:

- 1) zatrudnionym w warunkach szkodliwych i uciążliwych dla zdrowia,

- 2) uzyskującym dochód na osobę w rodzinie nieprzekraczający kwoty uprawniającej do uzyskania świadczeń z pomocy społecznej na podstawie ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej,
- 3) samotnie wychowującym dzieci,
- 4) posiadającym rodziny wielodzietne,
- 5) mającym trudne warunki mieszkaniowe,
- 6) mającym dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają specjalnej opieki i leczenia, a także wychowującym dzieci całkowicie lub częściowo osierocone.

Osoby ubiegające się o świadczenia socjalne z ZFŚS składają wnioski w komórce socjalnej szpitala w formie i terminie podanym do ogólnej wiadomości uprawnionych pracowników (§ 7 ust. 1).

Oceny wniosków o przyznanie świadczeń z ZFŚS dokonuje Komisja Socjalna w składzie:

- 1) po 1 przedstawicielu działających w jednostce związków zawodowych,
- 2) wyznaczony przez Zarząd jednostki 2 pracowników administracyjnych jednostki (§ 7 ust. 2).

Świadczenia z ZFŚS przyznawane są przez Kierownika Jednostki na podstawie kwalifikacji Komisji Socjalnej (§ 10 ust. 2).

W odwołującej Spółce funkcjonuje i funkcjonowała w latach 2010 – 2012 roku Komisja Socjalna, która podejmowała decyzje o podziale środków zgromadzonych na rachunku Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych. W tych latach w Spółce działały 4 organizacje związkowe.

Z protokołu ze spotkania Komisji Socjalnej z dnia 7 maja 2010 roku wynika, że wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w 2010 roku może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 dni kolejnych dni roboczych. Wnioski należy pobierać i składać po powrocie z urlopu wypoczynkowego w dziale kadr i płać w terminie do 27. każdego miesiąca. Wypłaty będą realizowane jeden raz w miesiącu w terminie do 30. każdego miesiąca.

Komisja Socjalna wprowadziła zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia w Szpitalu według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za I kwartał 2010 roku według GUS (3.340,89zł). Wypłata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu.

Komisja Socjalna ustaliła kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 240,00 zł,
2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 220,00 zł.

Stan pracowników został określony na dzień 31 marca 2010 roku.

Osoby zatrudnione po 1 kwietnia 2010 roku nie otrzymają ekwiwalentu wakacyjnego za 2010 rok. Stażyści i rezydenci otrzymają ekwiwalent wakacyjny w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

W 2010 roku wypłacono pracownikom ekwiwalent wakacyjny w kwotach odpowiednio: 220,00 zł i 240,00 zł. Osobom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono ekwiwalent w wysokościach: 80,00 zł, 110,00 zł, 120,00 zł, 165,00 zł, 170,50 zł, 180,00 zł, 181,50 zł, 210,00 zł.

Zgodnie z protokołem ze spotkania Komisji Socjalnej w dniu 5 listopada 2010 roku Komisja Socjalna podjęła decyzję o wypłacie świadczenia tzw. „karpioowego” według następujących kryteriów:

- stan pracowników określono na dzień 1 października 2010 roku, zatrudnienie, co najmniej 6 miesięcy, liczone nieprzerwanie,
- podział pracowników szpitala – dochód brutto powyżej 3.340,89 zł (wypłata na osobę 600,00 zł brutto) oraz dochód poniżej 3.340,89 zł (wypłata na osobę 700,00 zł brutto), przeciętne miesięczne wynagrodzenie za I kwartał 2010 roku według GUS,
- średni dochód pracownika – I kwartał 2010 roku,
- wypłata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu,
- osoby przebywające na urlopie wychowawczym otrzymują wypłatę świadczenia świątecznego zgodnie z powyższymi ustaleniami,
- osoby mające zajęcia komornicze otrzymują talony świąteczne – w kwocie równoważnej,
- stażyści i rezydenci z roku 2009 otrzymują świadczenie świąteczne w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia, ale po umniejszeniu kwoty ekwiwalentu wakacyjnego,
- stażyści i rezydenci z 2010 roku – otrzymują świadczenie świąteczne w kwocie należnej za 2010 rok,
- wypłatę świadczenia świątecznego przewidziano w połowie grudnia 2010 roku.

W grudniu 2010 roku wysokość dodatku świątecznego wyniosła odpowiednio: 600,00 zł i 700,00 zł. Ponadto dla osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono świadczenia w następujących wysokościach: 44,10 zł, 240,00 zł, 300,00 zł, 350,00 zł, 450,00 zł, 465,00 zł, 480,00 zł, 495,00 zł, 525,00 zł, 612,50 zł. Nadto dla osób zatrudnionych i zwolnionych w ciągu roku wypłacono świadczenia w następujących wysokościach: 261,96 zł i 633,20 zł.

Dla 10 pracowników, którym nie wypłacono świadczeń pieniężnych – dodatku świątecznego, wydano bony świąteczne. Wysokość świadczeń przypadających na jednego pracownika wyniosła odpowiednio: 450,00 zł, 600,00 zł i 700,00 zł.

Z załącznika do harmonogramu wydatków ZFŚS na 2011 rok z dnia 1 kwietnia 2011 roku wynika, że podjęto decyzję o wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego według następujących kryteriów:

- wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w roku 2011 może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 kolejnych dni roboczych,
- wnioski należy pobierać i składać po powrocie z urlopu wypoczynkowego w dziale kadr i płac, wypłaty będą realizowane do 14 dni po złożeniu wniosku,
- wprowadza się zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia w Szpitalu według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2010 roku według GUS (3.438,21 zł),
- ustalono kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 260,00 zł,

2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 240,00 zł,

- ekwiwalent wakacyjny przysługuje pracownikom po upływie 6. miesięcznego okresu zatrudnienia,
- stażyści i rezydenci otrzymują ekwiwalent wakacyjny w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

W 2011 roku wypłacono pracownikom ekwiwalent wakacyjny w kwotach odpowiednio: 240,00 zł i 260,00 zł. Osobom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono ekwiwalent w wysokościach: 120,00 zł, 130,00 zł, 180,00 zł, 195,00 zł, 227,50 zł.

Zgodnie z protokołem ze spotkania Komisji Socjalnej w dniu 14 października 2011 roku Komisja podjęła decyzję o wypłacie świadczenia tzw. „karpiego” według następujących kryteriów:

- stan pracowników został określony na dzień 1 października 2011 roku, zatrudnienie, co najmniej 6 miesięcy liczone nieprzerwanie,
- podział pracowników Szpitala – dochód brutto powyżej 3.466,33 zł (wypłata na osobę 700,00 zł brutto) oraz dochód poniżej 3.466,33 zł (wypłata na osobę 800,00 zł brutto),
- przeciętne miesięczne wynagrodzenie w I kwartale 2011 roku – 3.466,33 zł, komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 9 maja 2011 roku w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w pierwszym kwartale 2011 roku,
- średni dochód brutto pracownika – I kwartał 2010 roku,
- wypłata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu,
- osoby przebywające na urlopie wychowawczym otrzymują wypłatę świadczenia świątecznego zgodnie z powyższymi ustaleniami,
- osoby mające zajęcie komornicze otrzymają talony świąteczne – w kwocie równoważnej.

W listopadzie 2011 roku wypłacono pracownikom świadczenia pieniężne - dodatek świąteczny odpowiednio w kwotach: 600,00 zł i 700,00 zł. Ponadto dla osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono świadczenia w następujących wysokościach: 42,00 zł, 240,00 zł, 350,00 zł, 420,00 zł, 450,00 zł, 465,00 zł, 480,00 zł, 495,00 zł, 525,00 zł, 612,50 zł. Nadto dla osób zatrudnionych i zwolnionych w ciągu roku wypłacono świadczenia w następujących wysokościach: 273,48 zł, 586,96 zł, 651,48 zł, 651,60 zł.

W grudniu 2011 roku dla 10 pracowników, którym nie wypłacono świadczeń pieniężnych – dodatku świątecznego, wydano bony świąteczne. Wysokość świadczeń przypadających na jednego pracownika wyniosła odpowiednio: 350,00 zł i 700,00 zł.

Z załącznika do harmonogramu wydatków ZFŚS na 2012 rok wynika, że podjęto decyzję o wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego według następujących kryteriów:

- wypłata ekwiwalentu wakacyjnego w 2012 roku może nastąpić jeden raz w roku i zostanie zrealizowana na wniosek pracownika po wykorzystaniu urlopu wypoczynkowego w wymiarze 10 kolejnych dni roboczych,
- wnioski należy pobierać i składać po powrocie z urlopu wypoczynkowego w dziale kadr i płac, wypłaty będą realizowane do 14 dni po złożeniu wniosku,
- wprowadzono zróżnicowanie wysokości ekwiwalentu według wynagrodzenia brutto pracownika z tytułu zatrudnienia w Szpitalu według przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za IV kwartał 2011 roku według GUS – 3.586,75 zł (komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z 9 lutego 2012 roku w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w IV kwartale 2011 roku),

- średni dochód brutto pracownika – I kwartał 2012 roku,
- wypłata nastąpi w wysokości odpowiadającej wielkości wymiaru etatu,
- ustalono kwoty dla pełnego etatu:

1. przychód brutto poniżej średniej krajowej – 260,00 zł,

2. przychód brutto powyżej średniej krajowej – 240,00 zł,

- ekwiwalent wakacyjny przysługuje pracownikom po upływie 6. miesięcznego okresu zatrudnienia,
- stażyści i rezydenci otrzymują ekwiwalent wakacyjny w kwocie zgodnie z powyższymi ustaleniami, nie więcej niż kwoty przeznaczone przez Ministerstwo Zdrowia.

W 2012 roku wypłacono pracownikom ekwiwalent wakacyjny w kwotach odpowiednio: 240,00 zł i 260,00 zł. Osobom zatrudnionym w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono ekwiwalent w wysokościach: 130,00 zł, 144,00 zł, 156,00 zł, 180,00 zł, 195,00 zł, 198,00 zł, 227,50 zł.

Zgodnie z kryteriami przyznawania i wypłaty świadczenia „karpiego” dla pracowników Szpitala w roku 2012 uprawnionymi do otrzymania tego świadczenia są pracownicy według stanu zatrudnienia na dzień wypłaty świadczenia, pod warunkiem nieprzerwanego zatrudnienia przez okres minimum 6 miesięcy:

- pracownicy zatrudnieni w formie umowy o pracę,
- pracownicy przebywający na urloпах wychowawczych.

Dla celów ustalenia wysokości świadczenia przyjęto przeciętne miesięczne wynagrodzenie w II kwartale 2012 roku według GUS (3.496,82 zł).

Przyjęto następujące wysokości świadczeń zależne od dochodu pracownika w przeliczeniu do etatu:

- miesięczny dochód pracownika brutto pracownika do kwoty 2.797,46 zł – kwota 800 zł brutto,
- miesięczny dochód brutto pracownika w przedziale 2.797,47 zł do 3.496,82 zł – kwota 700 zł brutto,
- miesięczny dochód pracownika powyżej kwoty 3.496,82 zł – kwota 600 zł brutto.

Dla celów ustalenia dochodu brutto pracownika przyjęto średni miesięczny dochód brutto pracownika z II kwartału 2012 roku.

Na pisemny wniosek pracownika dopuszczono możliwość wypłaty świadczenia karpiego w formie talonu świątecznego.

Lekarze stażyści i lekarze rezydenci otrzymują świadczenia w kwocie zgodnej z powyższymi kryteriami dochodowymi, przy czym kwota świadczenia „karpiego” nie może przekraczać wysokości środków otrzymanych z Ministerstwa Zdrowia lub Urzędu Marszałkowskiego z uwzględnieniem wcześniej otrzymanych świadczeń socjalnych.

Wypłata świadczenia nastąpi w formie pieniężnej do dnia 30 listopada 2012 roku na konta bankowe pracowników.

W listopadzie 2012 roku wypłacono pracownikom świadczenia pieniężne - dodatek świąteczny odpowiednio w kwotach: 600,00 zł, 700,00 zł i 800,00 zł. Ponadto dla osób zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy wypłacono świadczenia w następujących wysokościach: 50,00 zł, 300,00 zł, 350,00 zł, 360,00 zł, 400,00 zł, 450,00 zł, 465,00 zł, 480,00 zł, 495,00 zł, 525,00 zł. Nadto dla osób zatrudnionych i zwolnionych w ciągu roku wypłacono świadczenia w następujących wysokościach: 121,55 zł, 167,13 zł, 182,32 zł, 273,48 zł, 651,60 zł, 800,00 zł.

W grudniu 2012 roku dla 12 pracowników, którym nie wypłacono świadczeń pieniężnych – dodatku świątecznego, wydano boni świąteczne. Wysokość świadczeń przypadających na jednego pracownika wyniosła odpowiednio: 700,00 zł i 800,00 zł.

W latach 2010, 2011, 2012 pracownicy odwołującej Spółki, w tym B. G., korzystali ze świadczeń Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, uzyskując świadczenia pieniężne w postaci ekwiwalentu wakacyjnego oraz dodatku świątecznego z okazji Świąt Bożego Narodzenia.

Pracownicy składali wnioski o ekwiwalent wakacyjny, wskazując w nich okres, w którym korzystali z urlopu wypoczynkowego.

Przy wypłacie powyższych świadczeń pracownicy nie składali oświadczeń o swojej sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Przyjętym przez Spółkę kryterium podziału środków Funduszu były: średni miesięczny dochód pracownika brutto uzyskany w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiar czasu pracy i staż pracy pracownika.

Zainteresowana B. G. otrzymała:

- w sierpniu 2010r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 220,00 zł,
- w grudniu 2010r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł,
- w sierpniu 2011r. ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł,
- w listopadzie 2011r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł,
- w sierpniu 2012 ekwiwalent wakacyjny w kwocie 240,00 zł i
- w listopadzie 2012r. świadczenie świąteczne w kwocie 600,00 zł.

W dniu 31 lipca 2013 roku ZUS wydał zaskarżoną decyzję nr (...).

Odwołująca Spółka w latach 2010-2012 nie badała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracowników przy przyznawaniu ekwiwalentu wakacyjnego i świadczeń z okazji Świąt Bożego Narodzenia w postaci dodatku pieniężnego i bonów towarowych.

Mając na uwadze powyżej ustalony stan faktyczny, po przedstawieniu oceny zgromadzonych w sprawie dowodów z dokumentów i zeznań świadków, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołanie płatnika składek nie zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy wskazał, że przedmiotem sporu w sprawie było to, czy kwoty przypisane zainteresowanej B. G., jako przychody w miesiącach wskazanych w zaskarżonej decyzji i szczegółowo opisane powyżej stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne oraz, czy w związku z tym prawidłowo kwoty te doliczono do przychodów osiągniętych przez zainteresowaną we wskazanych w decyzji miesiącach.

Jako podstawy prawne rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy przywołał następujące przepisy: art. 18 ust. 1, art. 20 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2009 roku Nr 205, poz. 1585 ze zm.) oraz art. 4 pkt 9 tejże ustawy w zw. z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 361 ze zm.).

Sąd Okręgowy wskazał, iż w myśl cytowanych przepisów, świadczenia przyznane i wypłacone przez odwołującą Spółkę pracownikom, w tym zainteresowanej, z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w postaci świadczeń

wakacyjnych oraz dodatków świątecznych z okazji Świąt Bożego Narodzenia w latach 2010 – 2012 stanowiły przychód ubezpieczonych w rozumieniu art. 4 pkt 9 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, albowiem kwoty te są elementem przychodu ze stosunku pracy, stosownie do treści art. 12 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. W dalszej kolejności Sąd wskazał, iż w sprawie należało rozstrzygnąć, czy kwoty te podlegają wyłączeniu z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne zainteresowanej w myśl § 1 oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 roku Nr 161, poz. 1106 ze zm.). Zgodnie bowiem z § 2 ust. 1 pkt 19 cyt. rozporządzenia nie stanowią podstawy wymiaru składek świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Sąd Okręgowy wskazał, jakie warunki musi spełniać świadczenie, by mogło być uznane za przeznaczone na cele socjalne zgodnie z art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 roku, poz. 592) i podkreślił, że dla uznania, iż określone świadczenie ma charakter socjalny, poza spełnieniem przesłanek określonych w tymże przepisie, niezbędne jest także przestrzeganie pozostałych przepisów ustawy, w tym art. 8 ust. 1 i 2 oraz regulaminu zakładowego funduszu świadczeń socjalnych

Mając powyższe regulację na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie sposób uznać, aby świadczenia wypłacone zainteresowanej miały charakter socjalny i tym samym, by można je wyłączyć z podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne. Odwołująca Spółka, wypłacając w latach 2010 - 2012 z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych swoim pracownikom, w tym, zainteresowanej, dodatki świąteczne z okazji Świąt Bożego Narodzenia i świadczenia wakacyjne, dokonała podziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych po uwzględnieniu średniego miesięcznego dochodu pracownika brutto uzyskanego w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiaru czasu pracy i stażu pracy pracownika i przy podziale tych środków nie uwzględniła łącznie jego sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej, choć wymaga tego ustawa. Tymczasem spółka w żaden sposób nie analizowała i nie uwzględniała ile osób prowadzi z zainteresowaną gospodarstwo domowe, ile osób pozostaje na jej utrzymaniu, jaki jest jej majątek, jakie osiąga dodatkowe dochody, czy i w jakiej wysokości dochody osiągają pozostali członkowie jej rodziny, czy korzystają z pomocy socjalnej, jakie są ich koszty utrzymania. Dopiero zebranie tego typu informacji, czy choćby w minimalnym zakresie o wysokości przychodu na członka rodziny i uwzględnienie uzyskanych danych przy ustalaniu wysokości świadczeń z okazji Bożego Narodzenia i świadczeń wakacyjnych, i zróżnicowanie wysokości świadczeń w oparciu o te kryteria umożliwiłoby uznanie, iż świadczenia te przyznane zostały zgodnie z przepisami ustawy i Regulaminem, i jako takie stanowią świadczenia socjalne.

Dokonanie podziału środków Funduszu według kryterium średniego miesięcznego dochodu pracownika brutto, uzyskanego w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, jest naruszeniem przepisu art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych. Oznacza to, że forma różnicowania wysokości świadczeń w odwołującej Spółce, po uwzględnieniu średniego miesięcznego dochodu pracownika brutto uzyskanego w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiaru czasu pracy i stażu pracy pracownika, była niezgodna z powszechnie obowiązującymi przepisami ustawy.

Sąd Okręgowy po przedstawieniu poglądów doktryny i judykatury w zakresie wykładni i znaczenia w praktyce treści art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych stwierdził, że w sprawie nie ma znaczenia podnoszona przez odwołującą okoliczność, że sposób rozdziału środków Funduszu był akceptowany przez wszystkich pracowników.

Orzekający Sąd Okręgowy stwierdził także, iż w realiach sprawy nie można zaakceptować poglądu odwołującej Spółki, że sporne świadczenia z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych przyznawane były w sposób odpowiadający wymogom ustawy z dnia 4 marca 1994 roku i obowiązującego u odwołującej Regulaminu. Zdaniem Sądu Okręgowego, odwołująca Spółka dokonała podziału świadczeń z ZFŚS na rzecz pracowników z naruszeniem obowiązujących postanowień regulaminu (§ 5). Stąd sporne świadczenia zostały wypłacone zainteresowanej wprawdzie z funduszu świadczeń socjalnych, lecz nie na warunkach wynikających z tego Regulaminu. Zatem nie mogą one zostać uznane

za świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, w rozumieniu § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 18 grudnia 1998 roku.

Reasumując, Sąd Okręgowy stwierdził, że odwołująca nie zastosowała kryterium socjalnego przy przyznawaniu pracownikom środków z ZFŚS. Kryterium to nie mogło być bowiem przyjęte ogólnie i opierać się jedynie na ocenie takich czynników jak średni miesięczny dochód pracownika brutto uzyskany w określonym kwartale z tytułu stosunku pracy u płatnika składek, wymiar czasu pracy i staż pracy pracownika. Podział świadczeń z Funduszu Socjalnego powinna poprzedzać indywidualna ocena sytuacji osób uprawnionych pod kątem kryterium socjalnego, na podstawie oświadczeń pracowników o wysokości wszystkich dochodów uzyskiwanych przez wspólnie zamieszkujące i prowadzące gospodarstwo domowe osoby, tymczasem wbrew twierdzeniom odwołującej Spółki, przy wypłacie świadczeń z ZFŚS nie brano pod uwagę szczegółowej sytuacji materialnej, socjalnej i rodzinnej pracowników Spółki, co wynika wprost z zeznań świadków. Nie brano bowiem pod uwagę zarobków współmałżonka czy też innych dochodów pracownika osiąganych przez niego poza Szpitalem w P., a odwołująca Spółka nie odbierała od pracowników oświadczeń o wysokości dochodów rodziny, ani nie analizowała ich sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej.

Powyższe rozważania oznaczają, że sporne świadczenia wypłacone zainteresowanej stanowią świadczenia dodatkowe pracodawcy dla pracownika, a nie świadczenia z funduszu świadczeń socjalnych, ze wszystkimi konsekwencjami prawnymi tak wobec zainteresowanej, jak wobec płatnika składek, który co prawda administruje funduszem, jednak nie może tego czynić z pominięciem ustawy. Zdaniem Sądu orzekającego, w niniejszej sprawie organ rentowy zdołał miarodajnie wykazać, że płatnik przyznając świadczenia z okazji Świąt Bożego Narodzenia i świadczenia wakacyjne nie kierował się sytuacją socjalną swych pracowników.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Okręgowy stwierdził, że skoro wypłata spornych świadczeń nie miała charakteru socjalnego, gdyż nie wiązała ich z kryterium socjalnym, to należy je uznać za przychód w rozumieniu art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych, który to przychód zgodnie z art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Uwzględniając powyższe rozważania, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477⁽⁽¹⁴⁾⁾ §1 kpc i powołanych przepisów prawa materialnego, oddalił odwołanie (...) Zakładu Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. z siedzibą w P. jako bezzasadne, orzekając jak w punkcie 1 wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku na podstawie art. 98 § 1 kpc w zw. § 2 ust. 1 i 2, § 3 ust. 1 oraz § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity: Dz. U. z 2013 roku, poz. 490).

Powyższe rozstrzygnięcie w całości apelacją zaskarżył płatnik składek (...) Zakład Opieki Zdrowotnej Szpitala w P. im. prof. S. D., zarzucając naruszenie:

1. przepisów prawa procesowego, tj.:

- art. 233 § 1 kpc poprzez przekroczenie przez Sąd I instancji granicy swobodnej oceny dowodów i dokonania błędnych ustaleń faktycznych, które skutkowały przyjęciem, iż wypłacony zainteresowanej przez odwołującą spółkę w latach 2010-2012 ekwiwalent wakacyjny oraz świadczenia świąteczne nie mają charakteru socjalnego i zostały wypłacone niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 102 kpc poprzez jego niezastosowanie i uznanie, iż w sprawie nie zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek odstąpienia od obciążenia odwołującego kosztami zastępstwa procesowego;

2. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 t.j. ze zm.) poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych na rzecz zainteresowanej stanowią przychód w rozumieniu tego przepisu i powinny stanowić podstawę wymiaru składek,

- art. 18 w związku z art. 4 pkt 9 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) poprzez błędne jego zastosowanie i przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego z tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych, finansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;

- 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. Nr 161, poz. 1106 ze zm.) poprzez błędne przyjęcie, iż wypłaty dokonane przez odwołującego tytułu ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych, nie zostały sfinansowane z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, albowiem podział środków z tego funduszu nastąpił niezgodnie z ustawą o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych;

- art. 2 ust. 1 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r, poz. 592 t.j. ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię i uznanie, iż świadczenia wypłacone zainteresowanej nie miały charakteru socjalnego, co w konsekwencji spowodowało przyjęcie, iż brak było podstaw, aby wyłączyć je z podstawy wymiaru składek;

- art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z 4 marca 1994 roku o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r., poz. 592 t.j. ze zm.) poprzez błędną jego wykładnię prowadzącą do przyjęcia, iż odwołujący przy wypłacie ekwiwalentu wakacyjnego oraz świadczeń świątecznych powinien uwzględnić każdorazowo sytuację życiową, rodzinną i materialną pracownika, przy łącznym zastosowaniu wszystkich wskazanych w ust. 1 powołanego przepisu wymogów.

Powołując się na wskazane powyżej zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie wniesionego odwołania w całości i zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej spółki kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, oraz zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W piśmie procesowym złożonym na rozprawie w dniu 17 grudnia 2014 r. jako załącznik do protokołu, odwołujący płatnik składek złożył wniosek o skierowanie do Sądu Najwyższego dwóch zapytań prawnych:

1/ czy ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne wypłacone pracownikowi przez pracodawcę jako administratora środków socjalnych pochodzących z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych należy zaliczyć do katalogu świadczeń wskazanych w art. 8 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U. z 2012 r., poz. 592 ze zm.) biorąc pod uwagę ich obiektywny charakter i cel ?

W związku z powyższym konieczna jest również odpowiedź na pytanie, czy przy ustalaniu wysokości oraz wypłacie na rzecz pracowników wspomnianych ekwiwalentu i świadczenia świątecznego pracodawca jest zobowiązany do każdorazowego ustalania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej pracownika poprzez złożenie przez niego oświadczenia o dochodach na członka rodziny?

2/ czy w sytuacji, gdy pracodawca wskazał w obowiązującym u niego zakładowym regulaminie świadczeń socjalnych, iż ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne stanowią świadczenia realizowane w ramach działalności socjalnej pracownika, to okoliczność, iż nie pobierał oświadczenia o dochodach na członka rodziny pozbawia go ulgi przewidzianej w § 2 ust. 1 pkt. 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. z 1998 r., nr 161, poz. 1106 ze zm.)?

Pozwany organ rentowy w odpowiedzi na apelację wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Sąd Apelacyjny stwierdza, że zarzuty apelacji są bezzasadne, a zatem podlega ona oddaleniu.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I Instancji przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, a zebrany materiał poddał wszechstronnej ocenie z zachowaniem granic swobodnej oceny dowodów przewidzianej przez art. 233 § 1 k.p.c. Na tej podstawie Sąd Okręgowy poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, które tutejszy Sąd w pełni podziela i przyjmuje za własne bez potrzeby ponownego ich przytaczania.

Istota sporu w analizowanej sprawie sprowadzała się do rozstrzygnięcia czy prawidłowo organ rentowy uznał, że przychód uzyskany przez zainteresowaną B. G. tytułem dofinansowania z okazji Świąt oraz ekwiwalentu wakacyjnego za okresy i w wysokościach wskazanych w zaskarżonej decyzji w związku z zatrudnieniem na podstawie umowy o pracę u płatnika składek: (...) Zakład Opieki Zdrowotnej „Szpital w P. im. prof. S. D.” spółka z o.o. z siedzibą w P. stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne.

Zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne regulują przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jedn.: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm., zwanej dalej ustawą systemową, bądź ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych). Zgodnie z art. 18 ust. 1 tejsze ustawy podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód - w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, co wynika z art. 4 ust. 9 ustawy systemowej.

Przychodem ze stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy zgodnie z art. 12 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych są wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne oraz wartość pieniężna świadczeń w naturze bądź ich ekwiwalenty, bez względu na źródło finansowania tych wypłat i świadczeń, a w szczególności: wynagrodzenia zasadnicze, wynagrodzenia za godziny nadliczbowe, różnego rodzaju dodatki, nagrody, ekwiwalenty za niewykorzystany urlop i wszelkie inne kwoty niezależnie od tego, czy ich wysokość została z góry ustalona, a ponadto świadczenia pieniężne ponoszone za pracownika, jak również wartość innych nieodpłatnych świadczeń lub świadczeń częściowo odpłatnych.

Szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru składek, z uwzględnieniem ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach społecznych oraz wyłączenia z podstawy wymiaru składek niektórych rodzajów przychodów zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz. U. 1998 r. nr 161 poz. 1106). W § 2 ust. 1 tego rozporządzenia wymieniono przychody, które nie stanowią podstawy wymiaru składek. I tak, w punkcie 19 wskazano, że świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie stanowią podstawy wymiaru składek. Zatem, mimo iż kwoty uzyskane przez pracowników z funduszu świadczeń socjalnych, mieszczą się w ogólnej definicji przychodu, nie stanowią one podstawy wymiaru składek z uwagi na cytowaną treść § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 19 grudnia 1998 r. Regulacja zawarta w tym przepisie jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc, tak jak w przedmiotowej sprawie, świadczenia pieniężne przyznawane jako ekwiwalent wakacyjny i świadczenie świąteczne pochodzą ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tego przepisu.

W tym miejscu Sąd Apelacyjny wskazuje, że fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są zwłaszcza rodziny o najniższych dochodach. Wskazać należy, że pracodawcy nie mają bezwzględnego

obowiązku prowadzenia działalności socjalnej na rzecz pracowników, bowiem przepisy kodeksu jedynie postulują prowadzenie takiej działalności, w miarę posiadanych środków socjalnych co wynika z treści art. 94 pkt 8 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (tekst jedn.: Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94 z późn. zm.). Jednakże, by nie dopuścić do zupełnej dowolności w omawianym zakresie, obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników został warunkowo ujęty w ustawie z dnia 4 marca 1994r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz.U z 2012.592, dalej ustawa z dnia 4 marca 1994r., albo ustawa o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych), z której wynika, że pracodawcy są uprawnieni do dowolnej modyfikacji w prawie wewnątrzzakładowym (w układach zbiorowych pracy) obowiązków wynikających z ustawy, aby umożliwić im uzależnienie działalności socjalnej od posiadanych warunków i możliwości. Powyższe oznacza, że zgodnie z intencją ustawodawcy zakładowy fundusz świadczeń socjalnych jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin.

Art. 1 ust. 1 ustawa z dnia 4 marca 1994 r. określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu. Z kolei art. 2 pkt 1 wskazanej ustawy zwraca uwagę na pojęcie definicji „działalność socjalna”, które utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych, sposobem ich gromadzenia i wydatkowania. Zawarta w cytowanych przepisach definicja działalności socjalnej daje pracodawcy możliwość zakupu ze środków funduszu m.in. bonów towarowych czy też przyznawania świadczeń pieniężnych z okazji Świąt Bożego Narodzenia, czy ekwiwalentu za urlop wypoczynkowy, jednakże warunkiem umożliwiającym przyznanie świadczeń socjalnych jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania.

Mimo jednak, że zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w wewnętrznym regulaminie, to ustawa stawia warunek wyrażony w ogólnej zasadzie określonej w art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, zgodnie z którym przyznawanie tych świadczeń ma być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu. Ustawa zatem nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów i nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu, pozostawiając te kwestie jego dobrowolnej decyzji, jednakże pracodawca administrujący środkami zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może ich wydatkować niezgodnie z regulaminem zakładowej działalności socjalnej, którego postanowienia nie mogą być sprzeczne z zasadą przyznawania świadczeń według kryterium socjalnego określonego w przywołanym przepisie, to jest uzależniającego przyznawanie ulgowych usług i świadczeń wyłącznie od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 sierpnia 2001 r., I PKN 579/00, OSNP 2003/14/331).

Z powyższych rozważań wynika, iż aby pracodawca mógł dysponować swobodnie środkami z Funduszu i następnie nie wliczać do podstawy wymiaru składek wypłacanych z niego swoim pracownikom kwot, to muszą one być przyznawane zgodnie ze wskazanymi powyżej zasadami. Oznacza to, że pracodawca powinien znać sytuację życiową, rodzinną i materialną swoich pracowników. Ustawodawca pozostawił swobodę pracodawcy w sposobie pozyskiwania tych informacji. W doktrynie i judykaturze, która niejednokrotnie zajmowała się przedmiotową problematyką, wskazano na elementy, które powinny być przez pracodawcę uwzględniane przy zbieraniu informacji warunkujących przyznawanie świadczeń socjalnych z Funduszu osobom uprawnionym.

Sąd Apelacyjny wskazuje zatem, że ustalając regulamin dysponowania funduszem, trzeba pamiętać o podstawowej zasadzie przyznawania ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z funduszu powinna być uzależniona od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Przy ocenie sytuacji materialnej pracownika należy zatem brać pod uwagę także dochody pracownika osiągnane poza zakładem pracy, dochody członków jego rodziny i dochody osób pozostających we wspólnym gospodarstwie z pracownikiem (vide Danuta Fyszemberg, wyjaśnienia - Sł.Pracow.1997.2.20, Monika Mrozowska, artykuł - Pr.Pracy.2001.11.10). Ponieważ przepisy ustawy nie określają sposobu dokumentowania dochodów pracowników do celów socjalnych, pracodawca może i powinien, według zasad przyjętych w wewnętrznym regulaminie, poprosić o oświadczenie o sytuacji dochodowej pracownika i członków jego

rodziny (vide Jadwiga Stefaniak, wyjaśnienia - Sł.Pracow.2001.4.14). Sąd Najwyższy w wyroku z 6 lutego 2008 r. II PK 156/07 (OSNP 2009/7-8/96) wskazywał w uzasadnieniu, że: „możliwe jest przyjęcie średniego dochodu na członka rodziny, jako usprawiedliwionego kryterium oceny sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby ubiegającej się o przyznanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokości dopłat z funduszu świadczeń socjalnych bo jest to obiektywnie czytelny i miarodajny sposób oceny zasadności ubiegania się o świadczenia z tego funduszu”. Stanowisko takie znajduje potwierdzenie także w innym orzecznictwie Sądu Najwyższego, np. w wyroku z dnia 16 września 2009r. sygn. akt I UK 121/09 cyt.: „2. Przyznawanie ulgowych świadczeń i wysokość dopłat z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych powinny być uzależnione od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby korzystającej z funduszu. Nie ma w tym zakresie wyjątków. Nawet regulamin zakładowego funduszu świadczeń socjalnych nie może zmienić tej zasady”.

Sąd Apelacyjny podziela wywody poczynione przez Sąd Najwyższy w przytoczonych orzeczeniach i ich uzasadnieniach.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest źródło finansowania przyznanych świadczeń, bowiem pochodziło ze środków zgromadzonych w Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych. Apelujący organ rentowy kwestionował sposób przyznawania tychże świadczeń, zdaniem ZUS były one przyznawane z pominięciem kryterium socjalnego, tj. bez analizy sytuacji materialnej i życiowej poszczególnych pracowników.

Sąd Apelacyjny w pełni zgadza się z stanowiskiem Sądu Okręgowego, uzasadnionym w sposób prawidłowy i wyczerpujący w treści pisemnego uzasadnienia wyroku. Podkreślić należy, że z przeprowadzonego postępowania dowodowego wynika, że odwołująca spółka dokonując podziału i przydziału środków z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych, nie analizowała sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osób uprawnionych do korzystania z tego Funduszu. Jedynym kryterium decydującym o przyznaniu dofinansowania był dochód osiągany przez pracownika z tytułu pracy w spółce, staż pracy i wymiar czasu pracy. Zważyć w tym miejscu należy, iż art. 8 ust. 1 cyt. ustawy, wyraźnie powiązał zasady korzystania z ulgowych usług i świadczeń z sytuacją życiową, rodzinną i materialną osób uprawnionych. Wskazana powyżej zasada wyraża się w związku pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej. Im sytuacja osoby uprawnionej jest gorsza, tym winno jej przysługiwać wyższe świadczenie. O spełnieniu kryterium socjalnego nie może być zatem mowy bez indywidualnej analizy sytuacji każdej uprawnionej do skorzystania z funduszu osoby. Fundusz świadczeń socjalnych jest instytucją prawną, która ma łagodzić różnice w poziomie życia pracowników i ich rodzin. Jest on wyrazem funkcji społecznej zakładu pracy, zaś jego adresatami są rodziny (a nie tylko pracownicy) o najniższych dochodach.

Odwołujący pracodawca w analizowanej sprawie winien był dokonać analizy sytuacji życiowej, materialnej i osobistej zainteresowanej przed przyznaniem świadczenia z tytułu dopłaty do wypoczynku i świadczeń świątecznych. Nie musi to wiązać się z podejmowaniem nadzwyczajnych działań ze strony pracodawcy, generowaniem dodatkowych sił i środków. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, wystarczające byłoby złożenie przez każdego pracownika oświadczenia o wysokości dochodu na jednego członka rodziny ze wskazaniem ile osób i w jakim wieku składa się na rodzinę pracownika. Taka informacja ujmowałaby w istocie nie tylko dochody pracownika osiągnięte u odwołującego, ale także dochody pracownika osiągnięte poza zakładem pracy, a także dochody członków rodziny, pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym z pracownikiem. Powyższe obrazuje zarówno sytuację osobistą, rodzinną, jak i materialną - jak tego wymaga ustawa. Stanowisko takie jest prezentowane zarówno w orzecznictwie Sądu Najwyższego jak i literaturze przedmiotu.

Oparcie kryterium dostępności świadczeń z tytułu dofinansowania do Świąt Bożego Narodzenia wyłącznie z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia zasadniczego uzyskiwanego u płatnika nie spełnia wymogu badania sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej w szczególności na tle sytuacji życiowej innych pracowników uprawnionych do świadczeń z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych.

Nadto istotne jest także ustalenie takich progów dostępności świadczeń, jak i takie zróżnicowanie ich wysokości aby urzeczywistnić ustawowy cel Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych tj. niwelowanie różnic w poziomie życia pracowników.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny stwierdza, iż słusznie Sąd Okręgowy przyjął, że przychód osiągnięty przez zainteresowaną, szczegółowo określony w zaskarżonej decyzji, stanowi podstawę wymiaru składek w myśl art. 18 ust. 1 ustawy z 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych w zw. z § 1 rozporządzenia z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe (Dz. U. Nr 161, poz. 1106).

Odnosząc się z kolei do wniosku apelującego o przedstawienie Sądowi Najwyższemu wskazanych pytań prawnych, Sąd Apelacyjny wskazuje, że w myśl art. 390 § 1 k.p.c., pytanie prawne kieruje się do Sądu Najwyższego, jeżeli przy rozpoznawaniu apelacji powstanie zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości. Treść tego przepisu wskazuje, że ustawodawca, przyznając sądowi drugiej instancji uprawnienie do przedstawienia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego na podstawie art. 390 § 1 k.p.c., uzależnił skuteczność skorzystania z niego od wystąpienia w sprawie poważnych wątpliwości prawnych oraz niezbędności oczekiwanej odpowiedzi dla rozstrzygnięcia sprawy. Przymiotnik kwalifikujący „poważne” oznacza, że muszą istnieć zasadnicze trudności w ich wyjaśnieniu przy wykorzystaniu podstawowych metod wykładni, zwłaszcza w sytuacji, gdy możliwa jest różna interpretacja budzących wątpliwości przepisów, przy czym za każdą z możliwych interpretacji przemawiają doniosłe, w ocenie sądu odwoławczego, argumenty prawne, gdy ponadto brak jest wypowiedzi Sądu Najwyższego, odnoszących się do dostrzeżonego zagadnienia prawnego lub jednolitego, i przekonującego sąd odwoławczy stanowiska doktryny (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2014 r. III CZP 132/13, LEX nr 1482402, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r. III CZP 19/12, LEX nr 1212819).

W doktrynie prawniczej i orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że zagadnienie prawne stanowiące przedmiot zapytania może dotyczyć jedynie takich problemów prawnych, które powstają w związku z rozstrzygnięciem sprawy, co jest rozumiane jako istnienie związku przyczynowego między problemem prawnym a podjęciem decyzji co do istoty sprawy (T. Ereciński- Komentarz do kodeksu postępowania cywilnego).

W ocenie niniejszego Sądu, w przedmiotowej sprawie wnioski apelującego nie zasługują na uwzględnienie, albowiem zawarte we wniosku pytania prawne wykraczają poza zakres pojęcia „zagadnienie prawne budzące poważne wątpliwości” w rozumieniu art. 390 § 1 k.p.c. Jak już wskazano powyżej, wykładnia art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych jest jednoznaczna i niniejszy Sąd nie powziął żadnych wątpliwości przy rozstrzygnięciu przedmiotowej sprawy. Należy wskazać, że nie można powoływać się na wątpliwości, jeżeli w danej sprawie Sąd Najwyższy dokonał już wykładni przepisów prawa, a nie doszło do zmiany stanu prawnego ani do istotnej zmiany okoliczności faktycznych (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2005 r., I UZP 3/05, OSNP 2006 nr 15-16, poz. 253).

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, Sąd Apelacyjny w Poznaniu uznał, że złożona apelacja jest bezzasadna i na podstawie art. 385 k.p.c. orzekł o jej oddaleniu.

Orzeczenie o kosztach zawarte w punkcie 2 wyroku znajduje swoje uzasadnienie w treści art. 98 i art. 108 § 1 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. (Dz. U. z dnia 3 października 2002 r.) w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

del. SSO Katarzyna Schönhof-Wilkans (spr.)	SSA Marek Borkiewicz	SSA Katarzyna Wołoszczak
--	----------------------	--------------------------